

ODBORNÝ KURZ

Objevování teorie sociální demokracie

Cíl kurzu:

Kurz přiblíží jeho účastníkům teoretické základy sociální demokracie jako politického hnutí. Úkolem kurzu bude tedy seznámit jeho účastníky s hlavními myšlenkami předních teoretických proudů „soutěžících“ o teoretickou legitimizaci sociální demokracie, ale i demokratické levice v širším smyslu. Potřebu „zno-vuobjevování“ sociálnědemokratické teorie posiluje vzrůstající komplexnost společenských a civilizačních problémů v stále propojenějším globálním světě, jejichž řešení si od sociální demokracie žádá odpovídající stejně komplexní politickou strategii.

Formát a termíny:

Semináře budou probíhat formou dvouhodinových debat uzavřeného a stálého okruhu lidí. Předpokládá se alespoň pasivní znalost anglického jazyka. Každý seminář bude otevřen příspěvkem ze strany vedoucího semináře, po němž bude následovat moderovaná diskuze nad tematickými texty.

Seminář se bude konat v celkovém počtu 9 setkání v období od října 2018 do června 2019. Setkání budou probíhat jednou měsíčně ve středu od 18.00 v kanceláři Masarykovy demokratické akademie (Hybernská 7, Praha 1).

2018			2019					
17. 10.	14. 11.	12. 12.	16. 1.	13. 2.	13. 3.	17. 4.	15. 5	19. 6.

Garant kurzu:

Mgr. Jan Chmelíček, filozof a politolog
PhDr. Oto Novotný, filozof a politický analytik

Registrace:

Na kurz je možné se přihlásit přes e-mail registrace@masarykovaakademie.cz do 5. října 2018. Prosíme, k přihlášce připojte i několik vět, ve kterých popíšete, co vás na tématu nejvíce znamená.

Kurz je zdarma.

Datum semináře	Téma semináře
17. 10. 2018	Úvod do teorie sociální demokracie
Přednášející: J. Chmelíček O. Novotný	Představení kurzu a jeho základních cílů. Stručný exkurz do dějin sociálně demokratického myšlení. Debata o očekávání účastníků.
Literatura	Tobias Gombert ad.: Čítanka sociální demokracie 1. Základy sociální demokracie. Praha: Friedrich Ebert Stiftung, 2014 Thomas Meyer, Transformace sociální demokracie. Strana na cestě do 21. století. Doplněk, s podporou FES a MDA, 2000. Thomas Meyer, Lewis Hinchman, The Theory of Social Democracy, Polity, 2007.

Datum semináře	Téma semináře
14. 11. 2018	Seznámení s Karlem Marxem
Přednášející: J. Chmelíček O. Novotný	Představení základních pojmů a principů myšlení Karla Marxe s důrazem na pojetí člověka, práce a filosofii dějin. Skutečně „revolučním“ a trvajícím přínosem Marxova myšlení, který je třeba neustále připomínat, je pojetí člověka jako prakticky jednající smyslově předmětné bytosti svobodně volící a utvářející své životní perspektivy, krátce Marxova filosofie praxe. Debata nad vybranými pasážemi z díla Karla Marxe o hlavních přínosech pro současné levicové myšlení.
Literatura	K. Marx: Ekonomicko-filosofické rukopisy, SNPL, Praha, 1961 K. Marx: Předmluva ke kritice politické ekonomie. Praha: Svoboda 1950 K. Marx, Teze o Feurbachovi, K. Marx, B. Engels, Spisy III., SNPL, Praha, 1958 Erich Fromm: Obraz člověka u Marxe. Brno: L. Marek, 2004

Datum semináře	Téma semináře
12. 12. 2018	Robert Owen: Socialismus jako utopie a experiment
Přednášející: O. Novotný	Owen byl čínorodý a přímočaře uvažující vizionář, který své velkolepé záměry neopíral o příliš hluboké teorie, čímž si od Marxe a Engelse vysloužil označení „utopista“. Owenovy socialistické experimenty nebyly vždy úspěšné, ale základní předpoklady, na kterých stavěl, rozhodně obstály. Podnítily vznik družstevního a odborového hnutí a odkázaly demokratické levici velké poučení, že i její nejmělejší politické plány musí být normativně ukotveny, prověřovány a permanentně rekonstruovány naší kolektivní zkušeností.
Literatura	Robert Owen, A New View of Society and Other Writings, Penguin Books, 1991. Ophélie Siméon, Robert Owen's Experiment at New Lanark, From Paternalism to Socialism, Palgrave Macmillan, 2017. G.D.H. Cole, The Life of Robert Owen, Macmillan and Co., London, 1930. B. Engels, Vývoj socialismu od utopie k vědě, K. Marx, B. Engels, Spisy II., Svoboda 1950

Datum semináře	Téma semináře
16. 1. 2019	John Rawls: Teorie spravedlnosti
Přednášející: J. Chmelíček	John Rawls patří stále k nejvlivnějším a nejčtenějším politickým filosofům, kteří se pokoušeli odpovědět na otázku, jak má vypadat spravedlivé uspořádání společnosti. Představení základních principů teorie spravedlnosti.
Literatura	J. Rawls. Teorie spravedlnosti. Praha: Victoria Publishing, 1995.

Datum semináře	Téma semináře
13. 2. 2019	Eduard Bernstein: Pátrání po liberálním socialismu
Přednášející: O. Novotný	Myšlenkový přínos Eduarda Bernsteina, „otce marxistického revizionismu“, je jedním z nejdůležitějších východisek na cestě opakovaného promýšlení projektu demokratické levice v jeho liberálním směru. Bernsteinův „evoluční socialismus“, interpretovaný jako nikdy nekončící pátrání po svobodě, solidaritě a distributivní spravedlnosti, zůstává stálou inspirací pro permanentní rekonstrukci a reformu demokracie a občanské společnosti.
Literatura	E. Bernstein, Předpoklady socialismu, Samostatnost, Praha, 1902 Manfred B. Steger, The Quest for Evolutionary Socialism. Eduard Bernstein and Social Democracy, Cambridge University Press, 1997

Datum semináře	Téma semináře
13. 3. 2019	Antonio Gramsci: Hegemonie
Přednášející: J. Chmelíček	Marxismus nabyl ve dvacátém století řadu podob. Jedním z neoriginálnějších myslitelů, kteří se na počátku dvacátého století zabývali jak revoluční praxí, tak filosofickou reflexí, je Antonio Gramsci. Představení konceptu hegemonie, historického bloku a dalších hlavních myšlenek tohoto myslitele.
Literatura	Antonio Gramsci. Sešity z vězení, Praha: Československý spisovatel, 1959.

Datum semináře	Téma semináře
17. 4.	Adam Przeworski: Sociální demokracie a kapitalismus
Přednášející: O. Novotný	Adam Przeworski odkrývá možnosti dalšího rozvoje sociální demokracie na bázi teorie racionální volby: Objektivní podmínky „utvářejí v každém okamžiku strukturu volby; Strukturu, ve které aktéři zvažují cíle, uvědomují si alternativy, vyhodnocují je, volí směry činnosti a jejich sledováním utvářejí nové situace.“
Literatura	Adam Przeworski, Capitalism and Social Democracy, Cambridge University Press, 1985
Datum semináře	Téma semináře
15. 5.	Ernesto Laclau: Postmarxismus bez omluv
Přednášející: J. Chmelíček	Marxovo myšlení nové filosofické směry nezapomněly. Naopak někteří myslitelé jako Ernesto Laclau dokázali skloubit poststrukturalistický přístup s dědictvím Karla Marxe a vytvořili zcela nové možnosti moderních interpretací bez ztuhlosti rigidního marxismu. Představení základních směrů post-marxistického myšlení.
Literatura	Ernesto Laclau, Chantal Moufe: Hegemonie a socialistická strategie, Praha: Karolinum, 2014 Ernesto Laclau: Emancipace a radikální demokracie. Praha: Karolinum, 2013
Datum semináře	Téma semináře
19. 6.	John Dewey: Demokracie jako způsob života a kultura
Přednášející: Oto Novotný	John Dewey viděl v socialismu nikoli vzdálenou utopii, ale program permanentní demokratické rekonstrukce společnosti, jejímž primárním cílem je vytváření reálných podmínek pro svobodný rozvoj každého jejího člena. Odmítá návrat k sociálnímu státu byrokratického typu, ve kterém je občan pouhým pasivním objektem státní politiky, ale navrhuje participativní stát, ve kterém je občan aktivním tvůrcem. „Více demokracie!“, tedy demokracie jako způsob života a kultura, je deweyovská odpověď na problém sociální demokracie.
Literatura	J. Dewey, Demokracie a výchova, Laichterova filosofická knihovna, Praha, 1932 J. Dewey, Rekonstrukce ve filosofii, Sfinx, Praha, 1929 J. Dewey, Rekonštrukcia liberalismu. Z politickej filozofie klasického pragmatismu, Kaligram, Bratislava, 2001